

Surt publicat un dietari oficial de la Catalunya en guerra fet per la Generalitat, salvat per Tarradellas, infrautilitzat pels especialistes i inèdit per al gran públic

La guerra, versió ERC

Ignasi Aragay
BARCELONA

La Guerra Civil Espanyola és un dels episodis històrics que més bibliografia ha generat. Va ser un drama viscut internacionalment, preludi de la Segona Guerra Mundial, i és, des del punt de vista historiogràfic, un pou sense fons. També a Catalunya, on ara apareix una obra remarcable: un relat dia a dia dels esdeveniments del conflicte des de l'òptica governamental catalana, i més concretament d'ERC. Es tracta d'un mecanoscrit conservat a l'Arxiu Tarradellas, del qual també hi ha una còpia incompleta a l'Arxiu Nacional.

Crònica de la Guerra Civil a Catalunya abraça del 18 de juliol del 1936 al 28 de febrer del 1938 i correspon a un document oficial de la Generalitat, en concret de la conselleria de Presidència. Es complementa amb escrits de Josep Tarradellas al voltant dels fets narrats. L'edició està prologada per l'historiador Jordi Casassas. L'editorial Dau s'ha fet càrrec de l'obra, que ha comptat amb ajuts de la Diputació de Barcelona, la Generalitat (Vicepresidència) i l'Ajuntament de Barcelona. De moment en surt el primer volum; el segon apareixerà l'any que ve.

Segons l'editor, Ton Barnils, "no deixa de sorprendre el rastre tan feble que ha deixat un text que, per les seves característiques, podia esdevenir un referent en l'explicació sistemàtica dels esdeveniments de la guerra vistos des de Barcelona".

Josep Tarradellas inspeccionant armament en la rereguarda catalana ■ ARXIU TARRADELLAS

El text obvia tant els assassinats com el salvament de religiosos per no incomodar els líders de la CNT

Només un fragment del principi, el que narra la jornada del 19 de juliol, era conegut perquè va ser usat com a prova acusatòria en el sumaríssim contra Lluís Companys. En el seu conjunt, es tracta, doncs, "d'un text inèdit per al gran públic i infrautilitzat pels especialistes, molts dels quals el desconeixien", explica Jordi Casassas.

El primer redactor del document, segons les hipòtesis del mateix Casassas, podria

ser Joaquim Vilà i Bisa, cap del gabinet de premsa de la Generalitat i amic íntim de Companys, amb qui havia compartit disbauxes nocturnes. La mort de Vilà a finals del 1937 en un dels bombardejos de Barcelona explicaria en part els canvis experimentats per la crònica a partir dels inicis del 1938, quan el text s'aprimita notablement, es fa més vague i disminueixen els noms propis citats. A partir d'aleshores, el germà perio-

dista de Vilà en va prendre el relleu. Altres causes del canvi de rumb del dietari, i sobretot de la seva definitiva desaparició, són el deteriorament de la Generalitat, la carestia general agreujada per l'allau de refugiats, el curs tràgic d'una guerra que s'estava perdent i la pressió del govern espanyol un cop a Barcelona.

Precisament, un dels elements que es desprèn de la crònica és la visió d'un govern central "absolutament

i visceralment antiautonomista", apunta Casassas, segons el qual la crònica reflecteix una visió de la guerra des del republicanisme catalanista i, per tant, allunyada de la polaritat ideològica que sovint contamina els relats guerracivilites. Entre els elements destacables, hi ha la figura de Companys, de qui es recullen tots els discursos, parlaments i arengues pronunciats en el període, i que apareix com "un polític hàbil a l'hora d'interpretar el pols de la classe política i la ciutadania catalanistes". L'historiador també remarca el debat soterrat que deixa veure el document al voltant de la contribució catalana a l'esforç de guerra, posada en dubte des de Madrid.

Políticament, la personalitat que hauria estat al darrere del text, més que no pas el president Lluís Companys, és l'incombustible Josep Tarradellas, que tot al llarg de la seva vida va demostrar una autèntica dèria documentalista.

Tot i l'exhaustivitat i detallisme de la narració, pràcticament mai s'esmenten els assassinats de religiosos ni l'acció per salvar-ne molts des del mateix govern. Casassas emmarca aquests significatius silencis en la voluntat "de no incomodar els consellers de la CNT" compromesos amb la governabilitat. Segons l'estudiós, és molt probable que tots els consellers, i també el president del Parlament, rebessin una còpia de la crònica, per la qual cosa no es descarta que un dia en pugui sortir un altre exemplar. ■

CINEMA EN CATALÀ

ELS NENS DE HUANG SHI

ESTRENA: 31 D'OCTUBRE

Més informació al 012
i al web: <http://www.gencat.cat/llengua>

per la llengua

